

Kommunstyrelsens
stadsutvecklingsutskott

SLUTRAPPORT ”Ekotjänster i staden i Nacka – Grönstrukturplanering på västra Sicklaön utifrån ett ekosystemperspektiv”

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning

Projektet ”Ekotjänster¹ i staden i Nacka – Grönstrukturplanering på västra Sicklaön utifrån ett ekosystemperspektiv” slutrapport. I rapporten beskrivs hur intressenter i området aktivt har varit delaktiga i planeringen av stadens grönstruktur ur ett ekosystemtjänstperspektiv.

På fyra workshops har olika intressenter i området ritat på kartor och beskrivit i text sin vision om hur grönstrukturen i en framtida Nacka stad kan se ut. Intressenter som medverkat är bland annat föreningar, skolor, aktörer i området samt tjänstemän och politiker. Samtalen har också gett möjlighet till insikter mellan olika intressegruppers och specialisters perspektiv.

Resultatet kan användas i framtida planering i Nacka stad. Rapporten är även ett underlag till park- och naturenhetens ”rapport Grönstruktur Nacka stad” som arbetats fram inom ramen för den utvecklade strukturplanen för Västra Sicklaön.

Projektets utfall beräknas till 100 tkr under budgeterad kostnad.

Ärendet

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott gav den 11 februari 2014, § 23 inom ramen för stadsutvecklingsarbetet park- och naturenheten, miljöenheten och planenheten i uppdrag att genomföra projektet ”Ekotjänster i staden i Nacka – Grönstrukturplanering på västra Sicklaön utifrån ett ekosystemperspektiv”.

¹ I projektnamnet har ordet ekosystemtjänster förkortats till ekotjänster. Dessa ord betyder således samma sak.

En modell som bygger på hur intressenter aktivt kan vara delaktiga i planeringen av stadens grönstruktur ur ett ekosystemtjänstperspektiv har utvecklats i ett pilotprojekt kallat "Ekosystemtjänster i Nacka". Modellen har implementerats i arbetet med att utveckla Nacka stad. Syftet med projektet är att nackaborna skall ges möjlighet att vara delaktiga i planeringen av Nacka stad.

Resultatet kan användas i framtida planering i Nacka stad. Rapporten är även ett underlag till park- och naturenhetens "rapport Grönstruktur Nacka stad" som arbetats fram inom ramen för den utvecklade strukturplanen i planeringsprojektet Nacka stad.

Planeringsprojektet Nacka stad har som syfte en övergripande planering för västra Sicklaön och att ta fram en plankarta där olika intressen sammanvägts.

Nacka stad-området har delats in i fyra delområden. En workshop genomfördes för varje delområde med runt 25 deltagare i vardera workshop.

Bland intressenterna deltog bl.a. bostadsrättsföreningar, fritidsgårdar, förskolor, skolor och föräldrakooperativ, miljö och naturföreningar, båt- och idrottsklubbar, byggherrar, kyrkan, trafikverket samt politiker från olika nämnder. I processen deltog även kommunens enheter inom områdena VA, park- och natur, mark, exploatering, bygglov, plan, idrott- och fritid, väg, trafik och fastigheter. Enheterna har i de flesta fall låtit olika medarbetare deltagit på de fyra workshopporna vilket gjort att fyra medarbetare på varje enhet varit med i processen. Bilaga tre deltagarförteckning.

Totalt har 18 grupper med 4-5 personer i varje grupp arbetat med att ta fram ett visuellt underlag, en karta. Alla gruppernas framställda kartor har överförts till kommunens geografiska informationssystem (GIS) för att möjliggöra en sammanställning av alla förslag. Sammanställningen har sorterats in i olika "teman" för att göra resultatet möjligt att presentera.

De olika tematiska sammanställda kartorna är, se bilagor:

- **Gröna mötesplatser/målpunkter ur ett upplevelseperspektiv**, främst kulturella ekosystemtjänster.
- **"Förgrönande" åtgärder** såsom stadsodling, etablera träd- och annan växtlighet, gröna tak och väggar, gröna promenadstråk, kulturella, försörjande och stödjande ekosystemtjänster.
- **Bad och båtliv**, främst kulturella ekosystemtjänster
- **Stråk för biologisk mångfald, framkomlighet och rekreation**, kulturella, försörjande och reglerande ekosystemtjänster.
- **Områden vilka bör bevaras inom befintlig grönstruktur**, försörjande ekosystemtjänster.
- **Vattenrening infiltration**, reglerande ekosystemtjänster.

En viktig del av resultatet är att intressenternas kunskap och erfarenhet har tagits tillvara i beslutsprocessen. Workshopparna har även bidragit med insikter om att stora förändringar kommer att ske i grönstrukturen när kommunen bygger stad. Intressenter och aktörer har fått en gemensam uppfattning och helhetssyn av planeringen av stadens grönstruktur och av dess funktioner i området, i förhållande till den förtätning kommunen står inför. Förhoppningsvis leder detta till att det fortsatta planeringsarbetet sker smidigare och snabbare.

Utifrån resultatet har ett antal rekommendationer tagits fram

- **Förstärk och tydliggör målpunkter (mötesplatser)** i detaljplaner och program genom att utveckla det gröna såsom gröna tak och väggar, planteringar av träd och buskar, odling, takparker osv. Utveckla mötesplatserna i dialog med medborgarna. Syftet är att utveckla områdenas kvaliteter. Målpunkterna är en viktig mötesplats för lek och aktiviteter för alla åldrar, för integration och inrymmer olika typer av evenemang, caféer och restauranger men också lugna rofyllda platser. Platserna bör vara tillräckligt stora för att tillgodose mångas behov.
- **Skapa samverkan med aktörer, fastighetsägare och nackaborna** så att de tillsammans kan utveckla mötesplatser som syftar till att öka kvaliteten för alla parter. Sickla Köpkvarter, Svindersvik och kyrkans mark är områden intressenterna särskilt lyft fram där målsättningen i framtida planarbete bör vara att utveckla samverkan.
- **Skapa grönt på kvartersmark** med fruktbärande buskar, växter som möjliggör pollinering, gröna tak och väggar, bevara små värden såsom myrstackar och fladdermusbon.
- **Förstärk gångstråk längs vatten och som kopplingar mellan grönområden** med ekodukter, etablering av träd och annan växtlighet, trädalléer, esplanader samt skapa attraktiva undergångar. Järlaleden och kopplingar i nord-sydlig riktning är viktiga i detta sammanhang. Genomför detta i dialog med nackaborna. Skapa strandpromenader från Svindersviken till Nyckelviken och runt Järlasjön. Stråken ger riktningar och orienterbarhet i staden. Stråken binder även samman de målpunkter intressenterna lyft fram och fungerar som spridningsvägar för djur och växter.
- **Utveckla båtlivet i Svindersviken.**
- **Säkerställ att förskolor- och skolor har direkt närhet till natur och växtlighet.**
- **Stärk kopplingen mellan Sicklabadet och Nackareservatet.** Utveckla Sicklabadet för att säkerställa kapacitet för en hög belastning samtidigt som ”rent badvatten” bibehålls.

- **Säkerställ Svindersvikens och Ryssbergets biologiska värden** och utveckla biologisk mångfald i villaområden och längs väggenar.

Ekonomiska konsekvenser

Projektets budget har varit 337 tkr samt 140 tkr för tjänstemännens medverkan totalt 477 tkr. Projektet finansieras via det samordnande projektet "9230 Nacka stad". Projektledare Liselott Eriksson, natur- och friluftstrateg på Park och naturenheten, styrgruppen har bestått av stadsutvecklingsstrateg Klara Palmberg Broryd samt planchef Andreas Totschnig.

Akkumulerat kostnad 2015-03-19 är 347 tkr. Layoutkostnad tillkommer. Projektets utfall beräknas till strax under 400 tkr.

Konsekvenser för barn

Projektet med ekosystemtjänster skapar förutsättningar för att på ett systematiskt sätt fånga in bl.a. barnens perspektiv på naturen i staden. Genom att se naturens olika funktioner i staden (ekosystemtjänster) sammanvägda på detta vis finns möjlighet att skapa underlag till planeringen av Nackas utveckling som skapar förutsättningar för barnen att ta plats i staden. Forskning visar att barnens hälsa blir bättre i naturmiljö, barnen samverkar mer i leken och det blir mindre konflikter i barngrupper, barnens motorik utvecklas bättre när de leker i naturen och naturen är också en källa till kunskap.

Bilagor

B_Projektplan
C-Slutrapport

Klara Palmberg Broryd
Strategi- och förnyelsedirektör
Stadsledningskontoret

Liselott Eriksson
Natur- och friluftstrateg
Park- och naturenheten